

Súd: Okresný súd Námestovo
Spisová značka: 11P/9/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3118200340
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Krivdová
ECLI: ECLI:SK:OSNO:2018:3118200340.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd v Námestove, sudkyňou JUDr. Zuzanou Krivdovou, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: C. Q., nar. X.X.XXXX, bytom u matky, mal. dieťa zastúpené opatrovníkom: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, dieťa rodičov: matky - S. Q., nar. X.X.XXXX, bytom M. R. XXX/XX, XXX XX M. a otca - D. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom F. XXX, XXX XX S., t.č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a ústave na výkon väzby Ilava, v konaní o návrhu otca na zníženie výživného, takto

rozhodol:

- I. Súd návrh otca maloletej D. Q., nar. XX.X.XXXX, na zníženie výživného na maloletú C. Q., nar. X.X.XXXX, z a m i e t a.
- II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom postúpeným tunajšiemu súdu Okresným súdom Trenčín dňa 20.2.2018 sa otec maloletej domáhal zníženia výživného na maloletého dcéru C. (bez konkrétnej špecifikácie sumy, o ktorú by výživné na maloletú dcéru malo byť znížené, resp. akú sumu výživného by mal platiť).
2. Podanie návrhu odôvodnil otec maloletej tým, že dňa 21.3.2017 nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu vo výmere 10 rokov a teda predpokladané ukončenie výkonu tohto trestu je stanovené na 21.3.2027. Poukázal na to, že je otcom troch detí: B. D., nar. XX.XX.XXXX, K. Q., nar. XX.XX.XXXX a C. Q., nar. X.X.XXXX, voči ktorým „nesie bremeno vyživovacej povinnosti“ voči B. vo výške 84,-Eur, voči K. vo výške 200,-Eur a voči C. výške 84,-Eur. Vzhľadom na jeho „momentálny spoločenský status - väzeň“, žiadal o prehodnotenie (zníženie) jeho vyživovacej povinnosti.
3. Matka maloletej nevyužila právo vyjadriť k podanému návrhu písomne.
4. Kolízny opatrovník vo svojej správe zo zisťovania pomerov z 25.4.2018 (č.l. 30) uviedol, že matka maloletej býva v nájomnom dvojizbovom byte v spoločnej domácnosti s maloletou C.. Matka maloletej pracuje v Tvrdošíne v predajni Šport u p. D. F. ako predavačka a jej príjem je minimálna mzda. Mesačné výdavky matky sú: nájomné 120,-Eur, energie 25,-Eur, internet 12,- Eur, obedy v škole pre maloletú 25,-Eur, mobily 20,-Eur, poistenie 30,-Eur, cestovné do školy 20,-Eur, zvýšené výdavky na zubný strojček jednorazový poplatok 230,-Eur + mesačný poplatok za doťahovanie strojčeka 35,-Eur, ostatné výdavky na stravu, oblečenie, lieky. Otec maloletej je v súčasnej dobe v ústave na výkon trestu odňatia slobody v Ilave. Maloletá C. navštevuje 7. ročník ZŠ Nižná, chodí na atletický krúžok, navštevuje alergologickú ambulanciu. Matka maloletej s podaným návrhom nesúhlasí, nakoľko otec už dlhodobo neplatí výživné, ako je vo výkone trestu, platí až od decembra 2017 len menšie čiastky 19,-Eur za 1/2018 a 19,- Eur

za 2/2018, 14,-Eur za marec 2018. Otec má zameškané výživné z predchádzajúceho obdobia, ktoré doposiaľ nezaplatil. Otec sa s maloletou nekontaktuje, ani ju nenavštevuje od 3 rokov veku dieťaťa.

5. Súd vo veci vykonal dňa 31.5.2018 pojednávania, na ktorom vypočul navrhovateľa/otca maloletej, matku maloletej i kolízneho opatrovníka a oboznámil listinné dôkazy a i rozsudok tunajšieho súdu č.k. 1P/15/2008-45 zo 17.6.2008 a podstatný obsah spisu tunajšieho súdu sp.zn. 4T/11/2012.

6. Navrhovateľ/otec maloletej v konaní pred súdom v podstate uviedol, že ide o to, aby mu počas výkonu trestu odňatia slobody nenarástol dlh na výživnom. V tomto konaní sa nerieši jeho odsúdenie, ale zníženie výživného. Keď sa človek dostane do väzenia, tak tie peniaze ani reálne nevidí. Tam je nastavený nejaký systém, kde zarobí „nejaké prachy“ - nejakých 180,- Eur alebo maximálne 190,-Eur. To nie je o tom, že nechce tým deťom dať, ale nemá možnosť im dať viac. Zo zákona je dané asi suma 39,90 Eur a on s tým nemôže nič robiť. Však tak nech dajú v tých väzeniach ľuďom zarobiť a oni budú platiť tým deťom. To nie je o tom, že nechce dať, ale tam nie je možnosť zarobiť. Má platiť na dve deti výživné a tá suma 39,90 Eur sa rozdeľuje na ne obe, čo je približne nejakých 19,-Eur, čiže od 200,-Eur a 19,- Eur rozdiel ako aj tých 86,- Eur a 19,- Eur. Ten dlh na výživnom tam narastá a čo on, keď bude za 10 rokov prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, čo „má predať ľadviny alebo srdce dá niekomu aby zaplatil dlhy?“ Tým deťom chce dávať, aj sa snaží a pracuje, hoci tam málokto pracuje, nepracuje každý. Nevie, čo má robiť v takej situácii, tak som sa obrátil na súd nech to vyrieši. Keď to je tak zo zákona dané, tak nech to zo zákona vyrieši. K tvrdeniu matky maloletej o neplnení si vyživovacej povinnosti voči maloletej C. uviedol, že možnože na čas neplatil, ale bol 3 a pol roka na úteku a vždy sa snažil, aby sa peniaze dostali k nej, a to či už cez niekoho cudzieho, cez iných ľudí, ale snažil sa. Nebolo to tak, že by 3 a pol roka matka maloletej nedostala nič. Je rád, že matka maloletej sa správa ako správna matka. On si ošetruje svoju situáciu, nakoľko to výživné, ktoré má podľa súdneho rozhodnutia platiť, prostě nemôže dať, lebo nemá peniaze a ani sa k nim nemôže dostať inak. Keby mu dali zarobiť vo väzení 1.000,-Eur, no tak dá každému jednému dieťaťu po 200,-Eur a on nepotrebuje nič.

7. Matka maloletej v konaní pred súdom vo vzťahu k skutočnosti, že otec maloletej je v súčasnosti vo výkone trestu odňatia slobody uviedla, že aj keď otec maloletej nebol vo väzení výživné neplatil. Za to, že robí „nejaké blbiny“ nebude trpieť jej dieťa. Aj keď otec maloletej nebol vo väzení mala problémy s tým výživným a vymáhala ho v exekučnom konaní.

8. Kolízny opatrovník v konaní pred súdom uviedol, že zníženie výživného nie je v záujme ani na prospech maloletého dieťaťa. Otec maloletej si túto situáciu zavinil sám.

9. Z obsahu pripojeného spisového materiálu sp. zn. 1P/15/2008 súd zistil, že tunajší okresný súd rozsudkom č.k. 1P/15/2008-45 zo 17.6.2008, právoplatným a vykonateľným vo výrokoch o výživnom 16.7.2008 a 21.6.2008, schválil rodičovskú dohodu, podľa ktorej sa otec maloletej zaviazal prispievať na výživu maloletej C. sumou 2.500,-Sk mesačne, počnúc od 1.6.2008 vždy do 15. dňa v mesiaci vopred do rúk matky maloletej (výrok II/ označeného rozsudku) a zameškané výživné v sume 2.500,-Sk za obdobie od 1.6.2008 do 30.6.2008 sa zaviazal otec maloletej zaplatiť do rúk matky do 20.6.2008 (výrok III/ označeného rozsudku).

10. Z pripojeného spisového materiálu sp. zn- 4T/11/2012 vyplýva, že rozsudkom tunajšieho súdu, č.k. 4T/11/2012-488 z 10. 5.2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, č.k. 2To/74/2013-558 z 30.10.2013 bol otec maloletej uznaný za vinného v bode 1/ a 2/ zo spáchania pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, 2 písm. a), b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona, § 138 písm. a) Trestného zákona a § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, na tom skutkovom základe ako je opísaný v skutkovej vete označeného rozsudku (č.l. 56 a 56 p.v.). Za tento pokračovací obzvlášť závažný zločin bol otec maloletej odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia. Otec maloletej sa 2-krát pokúsil iniciovať obnovu predmetného trestného konania v tejto trestnej veci, avšak neúspešne nakoľko jeho návrhy na povolenie obnovy konania v predmetnej trestnej veci boli zamietnuté, a to uznesením tunajšieho súdu č.k. 6Nt/2/2014-59 z 25.11.2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline, č.k. 1Tos/19/2015-86 z 24.2.2015 a následne uznesením tunajšieho súdu č.k. 4Nt/18/2016-657 z 23.5.2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline, č.k. 1Tos/120/2017-42 z 26.9.2017.

11. Z odpisu registra trestov navrhovateľa/otca maloletej (č.l. 34) je zistiteľné, že tento bol doposiaľ 4-krát súdne postihnutý za trestnú činnosť úmyselného charakteru, z toho 2-krát sa u neho platí tzv. fikcia neodsúdenia.

12. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obidvaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 157 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok v znení účinnom od 1.7.2016 (ďalej len „CMP“), rozsudok vo veciach výživného možno na návrh zmeniť alebo zrušiť, ak sa menia pomery.

Podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

13. Vo vzťahu k posudzovaniu možností a schopnosti rodiča súd poukazuje na ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine, ktoré zaradilo majetkové pomery povinného medzi všeobecné podmienky určenia a rozsahu vyživovacej povinnosti a rozšírilo východiská na zisťovanie tzv. potenciality príjmov. Princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity. Pri posudzovaní potenciality príjmov povinného rodiča (v prejednávanej veci otca) musí súd postupovať veľmi prísne a zhodnotiť všetky relevantné skutočnosti, ktoré sa v konaní preukážu. Snaha povinného rodiča znížiť vyživovaciu povinnosť na najmenšiu možnú mieru je zo zákona eliminovaná tým, že pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti (akejkoľvek) súd neprihliada len na jeho skutočné príjmy, ktoré v čase vyhlásenia rozhodnutia dosahuje, ale vychádza sa z jeho potenciálnych príjmov, teda príjmov, ktoré by mal, resp. mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (vek, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zameranie, zdravotný stav, schopnosti, prax, dopyt na trhu práce a pod.). Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu.

14. V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd je garantované právo rodičov vychovávať svoje deti a naopak deťom sa potom zaručuje právo na rodičovskú starostlivosť a výchovu. Tento ústavne zaručený princíp ochrany práv teda zahŕňa zo strany rodičov zabezpečenie podmienok materiálnej a nemateriálnej povahy na to, aby dieťa mohlo dostatočne rozvíjať svoje možnosti a schopnosti vedúce k jeho uplatneniu v spoločnosti. Pokiaľ ide o materiálne podmienky, tie sa realizujú prostredníctvom povinnosti rodičov podieľať sa na vyživovacej povinnosti ku svojim deťom podľa kritérií uvedených v ustanovení § 62 ods. 2 Zákona o rodine, pričom je povinnosťou súdu pri stanovení rozsahu vyživovacej povinnosti prihliadnuť na to, v akej miere sa osobne stará každý z obidvoch rodičov o svoje dieťa, pričom tento podiel osobnej starostlivosti by mal byť vždy zohľadnený pri posudzovaní rozsahu vyživovacej povinnosti u každého z rodičov osobitne, v závislosti na veku a vyspelosti dieťaťa.

15. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že naposledy bolo o výživnom na maloletú Leu rozhodované rozsudkom tunajšieho súdu rozsudkom č.k. 1P/15/2008-45 zo 17.6.2008, právoplatným a vykonateľným vo výrokoch o výživnom 16.7.2008 a 21.6.2008, schválil rodičovskú dohodu, podľa ktorej sa otec maloletej zaviazal prispievať na výživu maloletej C. sumou 2.500,-Sk mesačne, počnúc od 1.6.2008 vždy do 15. dňa v mesiaci vopred do rúk matky maloletej (výrok II/ označeného rozsudku). Od posledného rozhodnutia, ktorým bola určená výška výživného na maloletú uplynulo takmer 10 rokov. V čase predchádzajúceho (posledného) rozhodovania súdu o výživnom mala maloletá C. 3 roky, 1.6.2018 dosiahla maloleté C. vek 13 rokov.

16. Taktiež bolo preukázané, že navrhovateľ/otec maloletej bol právoplatne odsúdený za úmyselnú trestnú činnosť pokračovacieho charakteru - obzvlášť závažný zločin (čo je typovo najzávažnejšou kategóriou trestných činov), ktorým inému spôsobil ťažkú ujmu na zdraví a za ktorý bol odsúdený na „nepodmienečný“ trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov, na výkon ktorého bol zaradený a ktorý si vykonáva v ústave na výkon trestu s maximálnym (t.j. najprísnejším) stupňom stráženia.

17. Po zohľadnení všetkých vyššie uvedených skutočností a litery zákona si súd osvojil právny záver rezonujúci aktuálnou judikatúrou (obsiahnutý napr. aj v náleze Ústavného súdu Českej republiky, sp.z. IV. ÚS 1181/07 zo 6.2.2008) v zmysle ktorého, ak sa zbavil rodič svojim úmyselným konaním, pre ktoré bola na neho uvalená väzba a pre ktoré bol následne odsúdený na trest odňatia slobody, objektívnej možnosti plniť svoju vyživovaciu povinnosť voči svojmu maloletému dieťaťu (§ 62 a § 75 Zákona o rodine), nemožno túto skutočnosť pričítať na ťarchu tohto dieťaťa, ktoré podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky i čl. 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd má základné právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť (body 12. in fine a 14. tohto rozsudku). Opačný výklad by viedol k absurdným dôsledkom, podľa ktorého by sa rodič úmyselnou trestnou činnosťou a následným výkonom väzby, či trestu odňatia slobody po právoplatnom odsúdení „zbavil“, resp. „mohol zbaviť“ vyživovacej povinnosti voči svojmu maloletému dieťaťu. Žiadne dieťa by nemalo byť vystavené negatívnym skúsenostiam a situáciám traumatizujúceho charakteru a to ani vtedy, keď boli tieto situácie vytvorené rozhodnutiami a konaním tých, ktorí by ho pred podobnými zážitkami mali chrániť. Dieťa by nemalo byť postihnuté následkami chýb vlastných rodičov, i keď v mnohých prípadoch tomu nie je možné celkom zabrániť.

18. Podľa názoru súdu skutočnosť, že rodič nedokáže zvládnuť roľu zodpovedného rodiča, ktorý by sa aspoň platením výživného (keď už ničím iným) podieľal na starostlivosti o dieťa, pričom do tejto situácie sa dostal svojím vlastným pričinením, nemôže znamenať vylúčenie tohto rodiča z výkonu všetkých jeho rodičovských povinností, ktoré mu v súvislosti s narodením vlastného dieťaťa vznikli. Bolo by v rozpore s princípmi morálky i spravodlivosti, keby rodič, ktorý vyvíja všetko svoje úsilie, aby zabezpečil starostlivosť o svoje dieťa, a pracuje napríklad i v ťažších pracovných podmienkach za minimálnu mzdu, bol v nevýhodnejšej pozícii ako rodič, ktorý sa dopúšťa protiprávnej činnosti na iných, o to viac ak ide o úmyselnú trestnú činnosť násilného charakteru. Inými slovami spoločnosť by nemala dopustiť, aby niekto zo svojho protiprávneho konania profitoval v tom zmysle, že sa zbaví povinnosti, ktorá nemá len morálny rozmer, ale je inkorporovaná expressis verbis v zákone.

19. K argumentácii navrhovateľa/otca maloletej o reálnej nemožnosti plniť si vyživovaciu povinnosť v rozsahu, na ktorý sa sám v rodičovskej dohode zaviazal, súd len stručne podotýka, že na to, aby si túto svoju povinnosť bol schopný ako otec plniť mal myslieť hlavne vtedy, keď sa rozhodol spáchať trestnú činnosť.

20. Vychádzajúc z vyššie vyslovených názorov a konštatovaní súd dospel k záveru, že návrh otca maloletej na zníženie výživného nie je dôvodný a preto ho zamietol.

21. O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 CMP a žiadnemu z účastníkov nárok na ich náhradu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje (Okresnom súde Námestovo). Odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom súde (§ 362 ods. 1 a 2 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) - § 363 CSP.

Odvolanie možno odôvodniť tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
 - b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
 - c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
 - d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
 - e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
 - f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
 - g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
 - h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
- (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 1 a 2 CMP).